

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 2. juli 2014 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2014

Formål

Yrkessjåførfaget skal legge grunnlag for yrkesutøvelse innen transport av personer og varer. Faget skal bidra til yrkeskompetanse som omfatter effektive, sikre, miljøvennlige og lønnsomme transporttjenester. Videre skal faget bidra til å utvikle yrkessjåfører som kan håndtere et mangfoldig og krevende trafikkbilde under skiftende vei- og føreforhold.

Opplæringen skal fremme kompetanse på transportmidler og utstyr som benyttes i bransjen. Videre skal opplæringen fremme kunnskap om interne og eksterne rammebetingelser, om nasjonalt og internasjonalt regelverk knyttet til transportbransjen og om faktorer som kan påvirke lønnsomheten i et transportoppdrag. Opplæringen skal bidra til å utvikle kompetanse på enkelt vedlikehold og sikker bruk av teknisk utstyr og hjelpemidler. Videre skal opplæringen vektlegge sikker, forsvarlig, hensynsfull og økonomisk håndtering av transportmidler uten unødvendige miljøbelastninger. Opplæringen skal fremme den enkeltes ferdigheter i å bruke digitale og elektroniske hjelpemidler. Videre skal opplæringen bidra til å utvikle lærlingens teoretiske og praktiske kompetanse i samsvar med nasjonale og europeiske regelverk for kjøreopplæring. Opplæringen skal bidra til å utvikle kunnskap om det å drive egen transportvirksomhet.

Opplæringen skal legge til rette for at lærlingen gjennom praktiske arbeidsoppgaver kan utvikle kompetanse til å møte bransjens krav til kvalitet service og profesjonell kundebehandling. Opplæringen skal legge til rette for selvstendig arbeid ved planlegging, gjennomføring og dokumentasjon av transportoppdrag i tråd med gjeldende regelverk

Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev. Yrkestittelen er yrkessjåfør.

Struktur

Yrkessjåførfaget består av to hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Årstrinn	Hovedområder	
Vg3 / opplæring i bedrift	Planlegging og drift	Transport

Hovedområder

Hovedområdet omfatter organiseringen av en transportbedrift. Videre inngår planlegging av transporttjenester i samsvar med bestilling og bedriftens krav til lønnsomhet. Hovedområdet omfatter samhandling internt i bedriften, og med kunder og eksterne samarbeidspartnere. I hovedområdet inngår gjeldende regelverk knyttet til sikre og miljøvennlige transporttjenester.

Hovedområdet omfatter sikker og effektiv lasting, lossing og transport av personer og varer i samsvar med gjeldende regelverk. Hovedområdet omfatter også kundebehandling og miljøvennlig behandling av gods. Hovedområdet omfatter valg og forskriftsmessig bruk av utstyr og transportmidler som kan forebygge skade på personer, gods og miljø. Det inngår enklere vedlikehold av utstyr og hjelpemidler knyttet til transportoppdrag. Hovedområdet omfatter bruk av manuelt og elektronisk verktøy til å behandle transportdokumenter, kommunikasjon og effektiv utføring av transportoppdrag.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I yrkessjåførfaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Muntlige ferdigheter i yrkessjåførfaget innebærer å formidle informasjon til og kommunisere med kunder og kollegaer som grunnlag for gjennomføringen av arbeidsprosesser, kundebehandling og service.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i yrkessjåførfaget innebærer å utforme rapporter, utarbeide skriftlige planer og dokumentere aktuelle arbeidsprosesser.

Å kunne lese i yrkessjåførfaget innebærer å samle inn og forstå informasjon som grunnlag for kommunikasjon med kollegaer og kunder. Videre betyr det å kunne orientere seg i faglitteratur.

Å kunne regne i yrkessjåførfaget innebærer å bruke og forstå tall som inngår i et transportoppdrag. Videre betyr det å beregne framføringstid, mål og vekt.

Digitale ferdigheter i yrkessjåførfaget innebærer å bruke IKT-verktøy i bransjens arbeidsprosesser. Videre betyr det å kommunisere digitalt internt i virksomheten og med kunder.

Kompetansemål

Planlegging og drift

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge transportoppdrag i samsvar med bestilling, bedriftens rutiner og krav til sikker, miljøvennlig, effektiv og lønnsom drift
- planlegge transportoppdrag med tyngre kjøretøy i samsvar med gjeldende regelverk og bedriftens produksjon
- gjøre rede for oppbygging og organisering av en transportbedrift
- gjøre rede for hvordan interne og eksterne rammebetingelser påvirker effektivitet, sikkerhet, miljø og lønnsomhet
- gjøre rede for yrkessjåførens rolle fra produksjon til gjenvinning
- planlegge, gjennomføre og dokumentere arbeidsoppgaver i samsvar med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet og brukermanualer og bedriftens rutiner
- forstå aktuelle nasjonale og europeiske transportdokumenter
- bruke bedriftens betalingssystemer
- arbeide etter regelverk og avtaler som regulerer arbeidsforhold i yrkessjåførfaget

Transport

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- gjennomføre og dokumentere teoretisk opplæring for tyngre kjøretøy i samsvar med gjeldende regelverk og bedriftens produksjon
- gjennomføre og dokumentere transportoppdrag med tyngre kjøretøy uten unødvendige miljøbelastninger i samsvar med gjeldende regelverk og bedriftens produksjon
- opptre forsvarlig og hensynsfullt i trafikken under transportoppdrag med skiftende vei- og føreforhold
- gjennomføre transportoppdrag i samsvar med de kravene som bransjen og bedriften stiller
- utføre service og kundebehandling i samsvar med bedriftens krav
- benytte digitale og elektroniske hjelpemidler i kommunikasjon med kunde og transportør

- utføre effektiv og sikker lasting og lossing av gods i samsvar med gjeldende regelverk og bedriftens kvalitetskrav
- gjøre rede for regelverket som gjelder for transport av farlig gods
- velge utstyr og metode som skal sikre last og personer i kjøretøy i samsvar med gjeldende regelverk
- bruke kjøretøyets tekniske utstyr og hjelpemidler i tråd med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet og brukermanualer
- gjøre rede for kjøretøyets konstruksjon og virkemåte
- utføre enkelt vedlikehold og klargjøring av kjøretøy, utstyr og hjelpemidler knyttet til transportoppdrag
- følge bedriftens rutiner ved driftsstans, sykdom, ulykker og andre uønskede hendelser
- utføre arbeidsoppgaver på en helsemessig forsvarlig måte
- beskrive næringens krav til ansatte og bedrifter og hvilke etiske normer næringen arbeider etter

Vurdering

Vg3 yrkessjåførfaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Fagprøve

Hovedområder	Ordning
Planlegging og drift	Alle skal opp til fagprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på tre virkedager.
Transport	I tillegg til fagprøven må kandidaten avlegge en prøve i samsvar med § 16 i yrkessjåførforskriften (FOR 2008-04-16 nr. 362).
	Alle kandidater som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, må ha bestått eksamen på Vg3-nivå i lærefaget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven kapittel 3.